

3. Іващенко О.В. Формування прибутку с сільськогосподарських підприємствах / О.В. Іващенко // Вісник СНАУ. Серія «Економіка та менеджмент». – Вип. 4 (35). – Суми : СНАУ, 2009. – С. 71-76.

4. Мандич О.В. Стратегії конкурентоспроможного розвитку аграрних підприємств / О.В. Мандич // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – Вип. 1 (07). – Ч. 1. – Запоріжжя: ЗДІА, 2017. – С. 116-120.

5. Мандич О.В. Стратегії підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств: інструментальний підхід / О.В. Мандич // Вісник ХНТУСГ : економічні науки. – Вип. 172. – 2016. – С. 141-147.

ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ОЛІЙНО-ЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ

**ДОМРІНА А.В., СТУДЕНТКА*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Рослинна олія є найбільш затребуваним видом товару на ринках, як на зовнішньому так і на внутрішньому. Наша країна є світовим лідером з виробництва соняшникової олії. На українських полях вирощуються також інші види олійних культур, такі як соя та ріпак, але на відміну від соняшнику, їх вітчизняна переробка розвинена поки слабо. Високий експортний потенціал олійних культур став причиною постійного збільшення посівних площ під них. За 20 останні років посіви соняшнику зросли в 3 рази, сої – в 75 разів, ріпаку – в 9 разів [1].

Виробництво олійних культур в країні визначається зростаючими обсягами, збільшенням обсягів експорту насіння та олії. Це зумовлює необхідність розгляду окремо виробництво соняшнику, сої, ріпаку[2]. В таблиці 1 показана загальна динаміка показників виробництва олійних культур.

На механізм регулювання ринку олійно-жирової продукції впливають фактори прямого впливу та непрямого впливу. До факторів непрямого впливу, які визначають загальні тенденції економіки, відносять: економічні, політико-правові, соціально-демографічні, культурні, науково-технічні, міжнародні.

* Науковий керівник – Крала В.Г., ст. викладач

Таблиця 1

Динаміка показників олійних культур

<i>Показники</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>Зміни, %</i>
Соняшник				
Валовий збір, тис. т	10133,8	11181,1	14927	147,3
Площа збирання, тис. га	5212,2	5166,2	6253	120,0
Урожайність, ц/га	19,4	21,6	23,9	123,2
Соя				
Валовий збір, тис. т	3881,9	3930,6	4145,0	106,8
Площа збирання, тис. га	1792,9	2135,6	1860,0	103,7
Урожайність, ц/га	21,6	18,4	22,3	103,2
Ріпак				
Валовий збір, тис. т	2198	1737,6	1190	54,1
Площа збирання, тис. га	865,3	671,1	470	54,3
Урожайність, ц/га	25,4	25,9	25,3	99,6

**Дані Державної служби статистики*

Фактори прямого впливу (тобто особливості ринку олійних культур) в свою чергу розділяються на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх факторів прямого впливу відносять:

- валове виробництво олійних культур в країні;
- зростання цін на нафтопродукти та погіршення світової енергетичної безпеки;
- рівень цін на олійні культури та продукти їх переробки на провідних біржах світу;
- розмір попиту на олійні культури та продукти їх переробки в світі;
- війни, політичні конфлікти, стихійні лиха.

До внутрішніх факторів прямого впливу відносять:

- валове виробництво олійних культур в Україні;
- собівартість виробництва олійних культур та продуктів їх переробки;
- рівень конкуренції на ринку олійних культур та продуктів їх переробки;
- зростання монополізації виробництва олійних культур (агрохолдинги);
- імпорт інших рослинних олій (пальмова, кокосова).

Виходячи з того що олійно-жировий комплекс країни орієнтований на експорт, то зовнішні фактори окреслюють основні

напрями регулювання ринку в Україні. Суттєвий вплив на ринок олійних культур матимуть такі фактори як обсяг виробництва і споживання олійних культур та продуктів переробки за продовольчим, технічним (біопаливо) і фуражним (корм) напрямками.

Література.

1. Виробництво соняшникової олії — дуже вигідний бізнес в Україні. Коментарі аналітиків компанії Pro-Consulting.Latifundist [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/proizvodstvo-podsolnechnogo-masla-ochen-vygodnyj-biznes-v-ukraine-komentarii-analitikov-kompanii-pro-consulting-latifundist>

2. Статистичний щорічник України за 2016 рік / За ред. І.М. Жук. – К. : Август Трейд, 2017. – 574 с.

3. Чехова І.В. Світовий ринок олійних культур / І.В. Чехова // Вісник аграрної науки. – 2017. – № 9. – С. 71-77.

4. Сарафонова І.С. Сучасні напрями стратегічного розвитку олійно-жирового підкомплексу / І.С. Сарафонова // Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового виробництва: матеріали міжнар. наук.-практ. Конф., 25-26 квітня 2013 р. – Вінниця: ВНАУ, 2013. – С. 203-206.

5. Капшук С.П. Стан та перспектива українського олієпрому / С.П. Капшук // Пропозиція. – 2014. – № 6(192). – С. 52-55.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СОНЯШНИКА

***ДУЛОВА Є., ДУЛОВ А., МАГІСТРИ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

В агропромисловому виробництві України провідне місце серед технічних культур займає соняшник – основна олійна культура. На соняшникову олію припадає 98 % від загального виробництва олії в Україні. Соняшник – одна з найбільш прибуткових та високоліквідних культур. Нині рівень використання біологічного потенціалу соняшнику є найменшим серед олійних культур і навіть не досягає 50 % [1]. Ефективність функціонування олійно-жирового підкомплексу України значною мірою залежить від стабільного та ефективного виробництва соняшнику на сільськогосподарських підприємствах [2].

* Науковий керівник – Півень А.В.